

СТАНОВИЩЕ

на дисертация за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

Професионално направление: 7.5 Здравни грижи

На тема: Управление и сертифициране на кадрите в SPA и Wellness туризма чрез образователни инструменти и електронна среда

Автор: Яница Мирославова Царева

Научен ръководите: доц. д-р Бистра Димитрова

Становище от: проф. дфн Оля Борисова Харизанова

1. Актуалност и значимост на проблема

Темата на дисертационния труд безспорно е актуална. Тя е свързана с важен икономически сектор за България – туризма. Отговаря на социалната и икономическата необходимост от създаване на условия за повишаване на професионалната и езиковата квалификация на кадрите. Идентифицира проблемните области, обосновава решения на проблеми, особено свързани с:

- разкриване на нови специалности и професии за оперативен персонал в SPA и Wellness центровете;
- въвеждане на нови или осъвременяване на съществуващи образователни продукти;
- предлагане на иновативни учебни планове, програми и методики, съобразени с нуждите на индустрията;
- прилагане на съвременни ИКТ в образователния процес.

В дисертационния труд актуалността и значимостта на темата са коректно очертани и убедително аргументирани.

2. Точност на оценката за решаването на проблема към момента на публикуване на дисертационния труд

В труда се предлага решение на един от идентифицираните ключови проблеми, а именно нуждата от разработване на иновативни образователни продукти. Разработката съответства напълно на съвременните тенденции в постдигиталния свят. Това е постигнато чрез проектиране и разработване на електронни продукти за обучение и сертифициране на кадри в SPA и Wellness индустрията. Високо може да се оцени и избора на теоретичен модел за проектиране на образователни продукти за електронна среда – ADDIE (Analyse, Design, Develop, Implement, Evaluate; Анализ, Проектиране, Разработка, Внедряване и Оценка).

3. Структурно съдържание и методи за изследване

• Структура

Дисертационният труд е с общ обем от 270 страници. Текстът е структуриран както следва: увод, четири глави, използвани информационни източници (общо 146 от които 46 на кирилица, 79 на латиница и 21 в електронен формат онлайн; 15 стр.), приложения (28 броя; 66 стр.). Текстът е онагледен с 30 фигури, 10 фотографии, 51 таблици.

• Методи

В дисертационния труд са приложени коректно подбрани методи съобразно поставената цел (описани в текста на стр. 84-91). Те са разделени на няколко категории:

- за предварително проучване (задачи 1, 2, 5) – информационно проучване на специализирани източници, исторически методи, анализ на нормативни документи;
- методи на действието (задачи 4, 5) – анкетиране, психологическо тестване, експертна оценка, експертна оценка, моделиране;
- теоретико-логически (задачи 1, 2, 5) – анализ, синтез, сравнени;
- математико-статистически – дескриптивен анализ, графичен анализ, вариационен анализ, корелационен анализ, тест на Фишер.

Методическият инструментариум в разработката е сведен до:

- инструменти, свързани с изследване на социално-икономическите фактори за приложение на електронни продукти за обучение и сертифициране (34 литературни източника);
- инструменти, свързани с проучване на теоретико-методологичните подходи и инструменти за управление на електронни среди за обучение и сертифициране (83 литературни източника);
- инструменти, свързани с установяване състоянието на квалификацията, компетентността и разкриване на потребностите от обучение и сертифициране (анкетна карта 1);
- инструменти, свързани с проучване профила и желанието за включване в електронно (смесено) обучение и учене на специализирани кадри (анкетна карта 2);
- инструменти, свързани с експертна оценка за диференциране на хоризонтална и вертикална модулна структура за електронно (смесено) обучение/ и сертифициране на специализирани кадри (анкетна карта 3);
- инструменти, свързани с планиране и разработване на дидактически модели за електронно (смесено) обучение/ и сертифициране на специализирани кадри (20 броя, стр. 88-91 от дисертационния труд).

4. *Кратка аналитична характеристика и достоверност на материала*

По същество дисертационния труд е интердисциплинарен. Основава се на научни и научно-приложни постижения както в проблематиката от сферите на икономиката и управлението, така и на педагогиката (по-специално електронното обучение/учене), на новите мрежови технологии и съвременни устройства за достъп до информация и онлайн услуги. От научна гледна точка текстът е коректен и достоверен.

5. *Оценка на съдържанието на главите, качеството на анализ на резултатите и приноси на дисертационния труд*

В увода на труда е обоснована актуалността на темата.

В глава първа е описана теоретико-методологичната постановка на проблема (социално-икономически фактори за приложение на електронни продукти за обучение и сертифициране, теоретико-методологични подходи за управление на електронна среда за обучение, теоретико-методологични инструменти за управление на електронна среда за обучение и сертифициране).

В глава втора е разгърната общата и специализираната методология на труда. Коректно са дефинирани ограниченията на изследването, хипотезата, целта, задачите, предмета, обекта и субекта, методите на изследването, организацията на процеса по разработване на дисертацията.

В глава трета е представен обстоен анализ на резултатите от изследването (анализ на актуалните нужди от специализирано обучение по модела ADDIE, планиране на образователни продукти за електронно (смесено) обучение/учене по модела ADDIE, разработване на образователни продукти за електронно (смесено) обучение/учене по модела ADDIE). Анализът акцентира върху потребностите от обучение на кадри, предлагащи услуги в SPA и Wellness туристическия сектор в България, профила и мотивацията на потенциалните потребители на образователни услуги, експертна оценка на хоризонталната и вертикалната модулна структура за обучение на специалистите. Моделите за обучение са планирани и разработени в документално, организационно-структурно и методическо ниво чрез батерия от образователни и сертифициращи инструменти. Създадени са и са адаптирани критерии за контрол на качеството на входа, в процеса и на изхода на обучението.

В глава четвърта са формулирани изводи (общо 14), теоретични приноси на труда (3 броя), научно-приложни приноси (7 броя), препоръки (7 броя).

Препоръките отразяват внимателния преглед на проблема от докторантката, отлично познаване на бариерите пред електронното обучение/учене, особено за подготовката на кадри за SPA и Wellness туристическия сектор в България. Те прецизно насочват потребителите на труда към оптимално използване на резултатите от него.

Описаните приноси отговарят на качеството на труда и ги приемам напълно.

6. *Авторско участие в получаването на приносите на дисертационния труд и публикациите по него.*

Разработената методология и образователни инструменти, адаптирани за електронна среда, а така също очертаната възможност за сертифициране на специализирани кадри за Spa и Wellness туризма са безспорни авторски приноси и доказателство за авторското участие на докторанта.

7. *Оценка на възможностите за използване на получените резултати и препоръки за бъдещото им внедряване*

Възможностите за прилагане в практиката на получените от изследването на резултатите са доказани. Два от разработените модула вече са приети от ФС на КТТСА на НСА „Васил Левски“ – София. Те са внедрени в магистърските програми по „SPA култура, източни и аква практики“ и „SPA култура, хидро, лито и таласо практики“. Освен това, както вече беше посочено по-горе, в глава четвърта са предложени седем препоръки (стр. 187-188), които са свидетелство за добро познаване на проблематиката и високата стойност на разработката за практиката. Приемам напълно предложените от дисертанта препоръки.

8. *Оценка на автореферата към дисертационния труд.*

Авторефератът отговаря на всички изисквания и отразява вярно съдържанието на труда. Общият му обем е 52 страници. Представя в систематизиран вид резултатите от реализираното изследване. Приложени са и справка за приносите (стр. 45), препоръки (стр. 46-47), списък с публикации по проблематиката на труда (5 броя, стр. 48), използвани информационни източници (39 броя, стр. 49-52).

9. *Оценки и забележки*

Трудът отговаря на всички изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“. Поставената цел (стр. 79) и задачи (стр. 79-80) на изследването са изцяло реализирани. Приносите са ясно очертани. Прави впечатление отличното боравене със специализирана терминология, ясното и точно дефиниране на понятия, особено свързани с ИКТ и управление на процеси. Прави впечатление и отличното боравене с емпирични данни, тяхното събиране (включително чрез авторски анкетни карти), статистическа обработка и анализ. Оформлението на текста и стила на докторантката са свидетелство за богата култура, включително езикова.

10. *Заклучение*

След обстойно запознаване с предоставените за становище материали мога да направя заключението, че научният труд отговаря на изискванията на Закон за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането на Закона (ППЗРАСРП), регламентите за научните степени и звания, както и Наредбата за получаване на образователната и научна степен „Доктор“ в НСА „В. Левски“. Темата на труда е актуална, а разработката демонстрира умение за изследване, за анализ на теоретично ниво, за открояване на проблеми, прилагане на утвърдени методи, разработване на нови методики.

В заключение **убедено препоръчвам** на уважаемото жури за дисертационен труд на тема „Управление и сертифициране на кадрите в SPA и Wellness туризма чрез образователни инструменти и електронна среда“ на Яница Мирославова Царева да **бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 7.5 Здравни грижи.**

11.11.2017

Изготвил становището:

проф. дфн Оля Харизанова